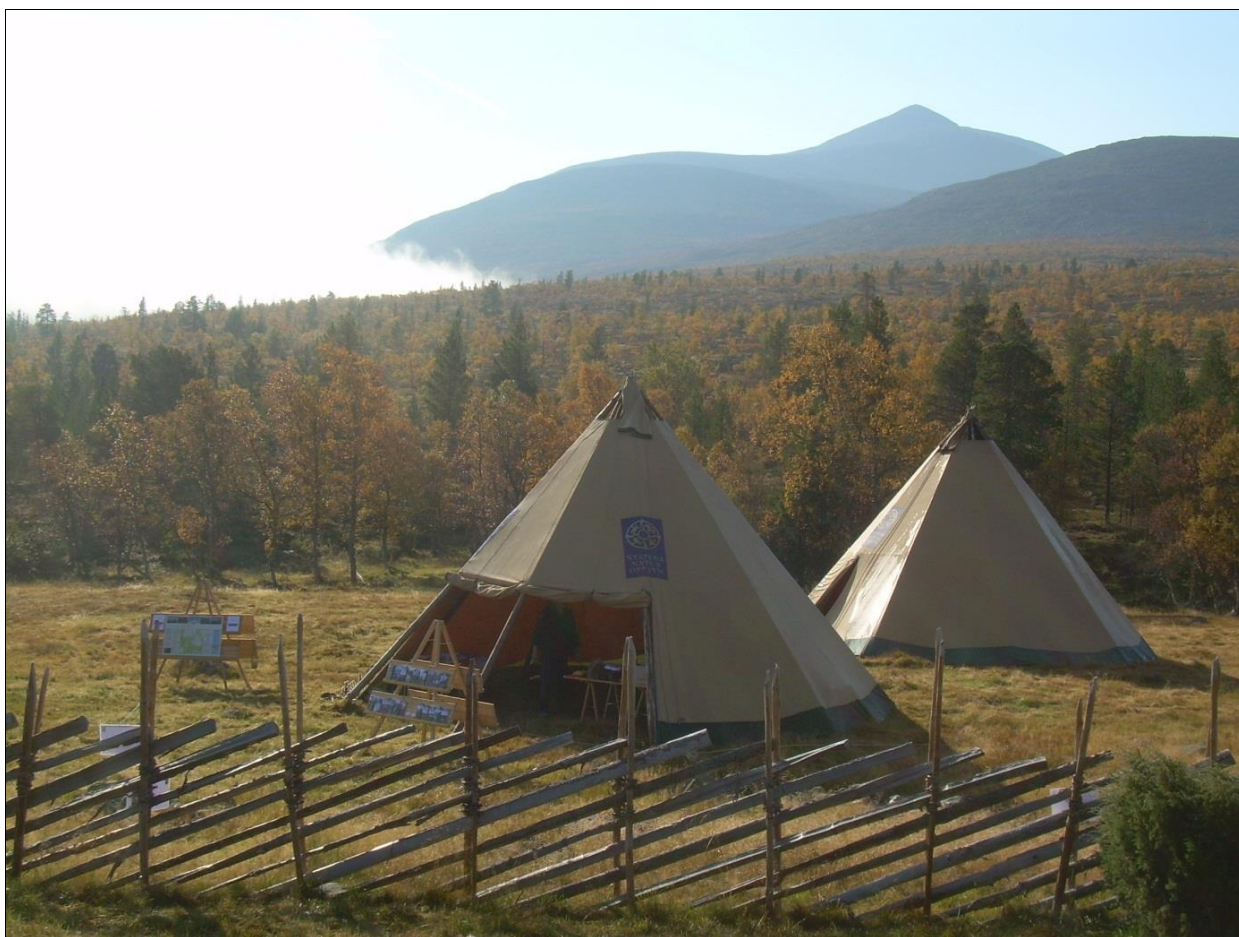

ÅRSRAPPORT 2014

Sølen landskapsvernområde

Innhold

Sølen landskapsvernområde	3
Aktører i verneområdet	3
Verneområdestyret	3
Verneområdeforvalter	4
Naturopsynet.....	4
Andre sentrale myndigheter.....	5
Rådgivende utvalg og administrativ kontaktutvalg	5
Sentrale dokument	5
Verneområdestyrets arbeid i 2014.....	6
Møter	6
Saker	6
Økonomi.....	6
Tiltak 2013.....	7
Tiltak 2014.....	7
Informasjonstavler og informasjonsmateriell.....	7
Arrangement.....	8
Andre aktiviteter	10
Befaringer.....	10
Informasjon.....	10
Utvikling av forvaltningsknutepunkt.....	11
Andre møter.....	11
Videre arbeid	11

Sølen landskapsvernområde

Sølen landskapsvernområdet ble opprettet ved kongelig resolusjon 18. februar 2011 med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Landskapsvernområdet ligger i Rendalen kommune og omfatter et område på 456,4 km²

Formålet med Sølen landskapsvernområde er å ta vare på et natur- og kulturlandskap med økologisk og kulturell verdi, med opplevelsesverdi og som er identitetsskapende. Området er i Hedmarkssammenheng et egenartet landskap med store naturkvaliteter og opplevelsesverdier, spesielt det karakteristiske Sølenmassivet med omkringliggende landskapsrom. Området har kvartærgeologisk verdifulle landskapsformer og forekomster, og det har områder og forekomster med betydelige verdier knyttet til kulturminner og kulturmiljøer, spesielt kulturminner knyttet til fangstvirksomhet. I formålsparagrafen påpekes det også at allmennheten skal gis anledning til natur- og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I tråd med den nye forvaltningsordningen for nasjonalparker og andre store verneområder ble forvaltningsmyndigheten for Sølen landskapsvernområde delegert til et politisk sammensatt verneområdestyre med representasjon fra Rendalen kommune og Hedmark fylkeskommune ved Miljødepartementets vedtak av 15. mars 2013. Ved utnevnelsen av verneområdestyret vedtok også departementet egne vedtekter som fastlegger styrets mandat og rammer for arbeidet.

Aktører i verneområdet

Verneområdestyret

Medlem	Varamedlem	Representerer
Karin Wiik, leder	Norvald Illevold	Rendalen kommune
Rune Granås	Randi Thorshaug	Rendalen kommune
Torill Tjeldnes t.o.m. mai 2014 May Liss Sæterdalen f.o.m. august 2014	Dag Rønning	Hedmark fylkeskommune

Bilde 1: Rune Granås, May Liss Sæterdalen, Hilde Nystuen, Karin Wiik og Anne Katrine Fossum på åpningen av Sølen landskapsvernområde 20. september 2014.

Arkivfunksjonen til verneområdestyret ligger hos Fylkesmannen i Hedmark og postadressen er:

Sølen verneområdestyre
Fylkesmannen i Hedmark
Postboks 4034
2306 HAMAR

Epost: fmhepost@fylkesmannen.no
Telefon: 62 55 11 86

Verneområdeforvalter

Styrets sekretariat består av verneområdeforvalter Hilde Nystuen med kontorsted på kommunehuset på Bergset i Rendalen. Forvalter ble ansatt 1. mars 2014 i en 100 % stilling, men har hatt omsorgspermisjon i 20 %. Forvalter er underlagt styret i alle saker, men er formelt ansatt hos fylkesmannen i Hedmark.

Naturoppsynet

Naturoppsynet er den utøvende og kontrollerende delen av forvaltningen av verneområdene. Naturoppsynet kan ikke drive forvaltning, men skal følge opp miljølovgivningen og vedtak fattet av verneområdestyret og andre offentlige myndigheter. I tillegg skal oppsynet informere, veilede og gjennomføre tiltak og registreringer. Hovedansvar for naturoppsynet i Sølen landskapsvernområde har vært Ole Vangen, med kontorsted på Drevsjø. I løpet har 2014 har Erik Ola Helstad, som er samlokalisert med verneområdeforvalter, tatt over hovedansvaret for Sølen landskapsvernområde.

Naturoppsynet har bistått med oppsetting av informasjonstavler ved 10 innfallsporter. Ellers utfører SNO rene oppsynsoppgaver, informasjonsarbeid og gjennomfører tiltak for verneområdestyret. SNO utarbeider egne årsrapporter der dette gjennomgås.

Bilde 2: Statens naturoppsyn og naturveiledere fra Hjerkinns bidro på åpningen av Sølen landskapsvernområde 20. september og gjennomførte et flott opplegg for ungdomskoleelevene 19. september.

Andre sentrale myndigheter

Det er også andre myndigheter som påvirker både bruk og tilrettelegging i verneområdet. Sølen landskapsvernområde ligger i sin helhet innenfor Rendalen kommune. Kommunen har ansvaret for arealforvaltningen og god dialog er særlig viktig for innfallsportene og randsonene til verneområdet. Kommunen har myndighet etter plan- og bygningsloven og motorferdselloven. Ofte må brukerne ha løyve fra både verneforskrifta og generelt lovverk (plan- og bygningsloven og motorferdselloven).

Fylkesmannen i Hedmark hadde forvaltningsansvaret for verneforskriften fram til opprettelsen av verneområdestyret. Miljøvernavdelingen har erfaring og fagkunnskap som verneområdeforvalteren kan dra nytte av i sitt arbeid, og forvalteren deltar i fagsamlinger der dette er relevant. I tillegg har fylkesmannen klagerett på vedtak som blir fattet av verneområdestyret.

Fylkeskommunen er representert politisk i verneområdestyret. I tillegg har fylkeskommunen myndighet etter kulturminneloven og fagkompetanse knyttet til kulturminneforvaltning-, skjøtsel og restaurering.

Rådgivende utvalg og administrativ kontaktutvalg

Et rådgivende utvalg skal sikre involvering av ulike interesser i verneområdet; grunneiere og andre interessenter/organisasjoner. Det rådgivende utvalget skal ikke behandle enkeltsaker, men kunne gi råd til styret i saker som gjelder forvaltningen av verneområdet og være en kanal for brukerinteresser inn i verneområdestyret.

Det er ikke oppnevnt rådgivende utvalg i 2014, men det er planlagt et fagseminar i 2015 der alle berørte organ og andre interesserte inviteres. Det vil gi flest mulig økt kunnskap om forvaltningen av Sølen landskapsvernområde, økt kunnskap om verneverdiene, utfordringene og muligheter. Dette er spesielt viktig i tidlig fase av lokal forvaltning og kort tid etter at området ble vernet.

Administrativt kontaktutvalg skal være et forum for å diskutere og avklare saker mellom kommune og forvaltning, samt fungere som en støtte til forvalter i planlegging/gjennomføring av tiltak. Det er ikke oppnevnt administrativt kontaktutvalg i 2014, men verneområdeforvalter har hatt en god og tett dialog med kommunen. Det er en stor fordel å sitte i samme kontorfellesskap med kommuneadministrasjonen i Rendalen. I tillegg har det vært dialog med Hedmark fylkeskommune i forbindelse med kulturminnetiltak.

Sentrale dokument

Naturmangfoldloven ble satt i kraft 1. juli 2009, og erstatter Naturvernloven fra 1970. Vedtak fattet etter Naturvernloven er fortsatt gjeldende, men naturmangfoldloven har satt en del nye kriterier til saksbehandling (vurdering av miljørettslige prinsipper etter §§ 8-12) og generelle unntaksregler i verneforskriftene er erstattet av § 48 i naturmangfoldloven.

Verneforskriften for Sølen landskapsvernområde ble fastsatt ved vernevedtaket 18. februar 2011. Verneforskriften er juridisk bindende.

Forvaltningsplan for Sølen landskapsvernområde. Arbeidet med forvaltningsplanen startet i 2010. I arbeidet med planen har Fylkesmannen drøftet aktuelle forvaltningsmessige problemstillinger med ei referansegruppe bestående av grunneiere, kommunen og andre brukerinteresser. Forslaget til forvaltningsplan ble sendt på en bred høringsrunde i perioden 10. februar til 15. mai 2014. På bakgrunn av høringsuttalelsene har verneområdestyret utarbeidet et revidert forslag til forvaltningsplan som oversendes Miljødirektoratet for endelig godkjenning.

Hovedformålet med forvaltningsplanen er å trekke opp retningslinjer og konkretisere felles mål for forvaltningen, slik at formålet med etableringen av verneområdet blir ivaretatt. En forvaltningsplan skal

være veiledende og være et praktisk hjelpemiddel for å opprettholde natur- og kulturverdiene og fremme formålet med vernet. Den skal sikre en enhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi konkrete retningslinjer om bruk, informasjon, skjøtsel og tilrettelegging. Det er videre et mål at forvaltningsplanen skal etablere gode rutiner for samarbeid og oppgavefordeling mellom aktører lokalt, regionalt og nasjonalt. Den skal bidra til avklaring av hvordan ulike verne- og bruksinteresser skal håndteres.

Verneområdestyrets arbeid i 2014

Møter

Sølen verneområdestyre har i 2014 hatt 4 styremøter, 2 telefonmøter og 5 elektroniske møter.

Saker

Styret har til sammen behandlet 36 saker i tillegg til referatsaker og orienteringssaker. Verneområdeforvalter behandlet 49 delegerte saker (motorferdsel på snødekt mark) i perioden 01.03.2014 – 31.12.2014. I perioden 01.01.2014 – 01.03.2014 er det behandlet 15 saker (motorferdsel på snødekt mark), da med fylkesmannen som sekretariat, hvor 13 er dispensasjoner, 1 endring av vedtak og 1 avslag. Delegerte saker refereres styret i etterkant. Totalt er det behandlet 100 saker i 2014.

Oversikt over dispensasjonssaker fra verneforskriften behandlet av Sølen verneområdestyre:

Type saker	Antall saker i 2014
Bygg/endringer av bygg	1
Motorferdsel, snødekt mark § 48 NML	5
Motorferdsel, barmark	4
Vedhogst til hytter	2
Uttaksplan masseuttak, veiomlegging	3
Vedtak om økonomi og drift	6
Vedtak om arrangement	2
Vedtak om plan og planarbeid	3
Vedtak om tilrettelegging og tiltak	10
Totalt	36

Mer informasjon om sakene finnes i styrets protokoller som etter hvert blir liggende på Sølen verneområdestyre sin hjemmeside. Alle vedtak ligger også ute på www.miljovedtak.no. Her kan du også abonnere på vedtak som fattes i styret og av andre forvaltningsorgan.

Økonomi

Regnskapsoversikt for drift av Sølen verneområdestyre i 2014:

Driftsutgifter styret/utvalg	Rapport 2014
Reiseutgifter	11143
Møtegodtgjørelse	36217
Leie møtelokaler/bevertning/befaring	6707
Andre driftsutgifter	1313
Åpningsarrangement	40239
Bilder hjemmeside/forvaltningsplan	5705
SUM	101324

Tiltak 2013

I 2013 ble det utarbeidet informasjonsplakat om Sølen landskapsvernområde og innkjøp av tavler. Kommunens visuelle profil ble lagt til grunn for utforming av tavlene.

Tiltak 2014

Verneområdestyret søker hver høst om tiltaksmidler som tildeles via SNO/Miljødirektoratet i den årlige bestillingsdialogen. Bestillingsdialogen er en prosess mellom verneområdestyret og SNO der styret melder inn behov for tiltak i verneområdet. SNO gjør deretter en vurdering ut fra styrets tiltaksplan og føringer i statsbudsjett samt strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder. Følgende føringer er satt for statlige tiltaksmidler for verneområdene: «*Midlane dekkjer statlege investeringsutgifter og andre typer tiltak i verneområde. Midlane går til tiltak som er naudsynte for å ta vare på verneverdiane, inkludert utgifter til informasjon, skjøtsels-, og tilretteleggingstiltak. Tilretteleggingstiltaka omfattar opparbeiding av stigar, klopping og merking for å betre tilgjengelet i verneområda og samstundes styre ferdsla i og rundt sårbar natur i verneområda. Midlane kan og oppfatte tiltak i samband med merkevare- og besøksstrategi for nasjonalparkane. Nasjonalpark-/verneområdestyra prioriterer bruken av dei tildelte midlane. Alle tiltak skal vere i tråd med godkjent forvaltnings-/skjøtselsplan og andre relevante styringsdokument.*»

Ut over tiltaksmidlene brukes også personressurser i form av arbeidstid fra lokal SNO og verneområdeforvalter. Bestillingen ble vedtatt på møte i verneområdestyret i desember 2013, og revidert på styremøte i mars 2014 etter tildeling av midler. Midlene til tiltak blir fordelt i to pottes; en til lokal SNO (for tiltak som denne har ansvar for) og en direkte til verneområdestyret. Den økonomiske rammen for bestillingen på tiltaksmidler for 2014 var på kr. 150.000,-.

Oversikt over bruk av tiltaksmidler og personressurs i 2014:

Tiltak	Lokal SNO (arbeidstid)	Forvalter (arbeidstid)	Midler
Fundamentering og oppsetting av informasjonstavler ved 10 innfallspor til Sølen landskapsvernområde	x	x	121 700
Åpnet arrangement	x	x	26 418
Oppsyn motorferdsel	x		
Dokumentasjon kjørespor	x		
SUM			148 118

Informasjonstavler og informasjonsmateriell

10 informasjonstavler er satt opp ved innfallsporene til Sølen landskapsvernområde; Sølengkroken, Søvoll, Veslesetra, Misterdalen, Åkrådalen, Mefurua, Jotveien, Gravåsen, Sølenstua og på østsida av Sølenjøen. Disse er utarbeidet i henhold til Rendalen kommune sin skiltprofil.

I tillegg ble det omdisponert noe av driftsmidlene til verneområdestyret til åpningsarrangementet og til annet informasjonsmateriell:

- Bilder til forvaltningsknutepunktet
- Kart som viser alle verneområdene i Rendalen kommune
- Bilder til hjemmeside og forvaltningsplan for Sølen landskapsvernområde

Bilde 3: Informasjonstavle for Sølén landskapsvernopråde ved innfallsporten fra Sølénstua i Engerdal kommune

Arrangement

Skoledag 19. september

Fredag 19. september holdt SNO og naturveilederne på Hjerkin en skoledag i landskapsvernoprådet for ungdomskola i Rendalen. Basen for dagen var Åkrådalen seter med tema kulturminner, rein og verneopråder. 56 elever og 5 lærere deltok på dagen. Verneoprådeforvalter deltok på dagen og verneoprådestyret bidro med lunsj og buss-skyss av elevene. At barn og unge får et eierforhold til landskapsvernoprådet og at de blir glad i å være ute, er det beste vernet vi kan gi naturen. Å få mulighet til å bruke landskapsvernoprådet som formidlingsarena i skolen og på fritida er noe verneoprådestyret mener er viktig. Derfor prioriterer forvalter og SNO å stille på samarbeidsprosjekter med skolene.

Bilde 4: Nysgjerrige ungdomsskoleelever på skoledagen ved Åkrådalen 19. september 2014.

Bilde 5: Naturveileder Heidi Ydse demonstrer og forteller om villreinfangst og kulturminner knyttet til denne.

Åpning av Sølen landskapsvernområde 20. september

Lørdag 20. september ble det arrangert åpning for Sølen landskapsvernområde, som ble en vellykket dag. Dagen startet med guidet busstur gjennom landskapsvernområdet med Jens Tore Løken som guide. Ved ankomst Åkrådalen seter ble det kaffe, kaker og muligheter for å delta på natursti som SNO og naturveiledere fra Hjerkin villreinsenter stod for. De skapte også en fin stemning med to store lavøer på setertrøa og mye bra informasjonsmateriell.

Bilde 6: Tone Hulbækmo og Hans Fredrik Jacobsen skapte flott stemning på setervollen med sitt musikalske innslag.

Bilde 7: Marit Kveen åpnet arrangementet med lokal kulokk og fortelling fra setra i Åkrådalen

Bilde 8: To stolte vinnere av naturstien.

Setereier Marit Kveen åpnet det hele med lokal kulokk og historien om ei budeie som bodde her på setra for ca. 100 år sida. Leder i verneområdestyret, Karin Wiik og assisterende fylkesmann Anne Kathrine Fossum hadde fine taler – før lalling, lokking, sang og musikk med Tone Hulbækmo og Hans Fredrik Jacobsen. Deretter ble det mulighet for to guidede turer innenfor landskapsvernområdet med lokale guider; Jens Tore Løken og Per Olav Mathisen. Tema for turene var geologi, landskap og kulturminner med fokus på fangstanlegg for villrein. Vi avsluttet dagen med helgrilla rein i seterfjøset og premiering av naturstien.

Andre aktiviteter

Befaringer

Sølen verneområdestyre har hatt en befaring knyttet til styremøte den 20. juni 2014. Det ble sett på eventuell omlegging av vei ved Nysetra, befaring ved masseuttak på Skånborkehaugene og behovet for parkering i Misterdalen. I tillegg har verneområdeforvalter vært på noen befaringer for å bli bedre kjent i landskapsvernområdet, noen også sammen med lokalt SNO.

Informasjon

Det ble skrevet et innlegg fra åpningsarrangementet til Rendalsnytt sitt julenummer. I tillegg er det informert om åpningsarrangementet, lokal forvaltning og søknad om dispensasjon for motorferdsel på hjemmesiden til Rendalen kommune i påvente av egen hjemmeside for verneområdestyret.

Åpningsarrangementet fikk også bra omtale i etterkant i lokalavisa Østlendingen.

Utvikling av forvaltningsknutepunkt

Sølen verneområdestyre fikk tildelt kr. 618.000 til utvikling av forvaltningsknutepunkt for Sølen landskapsvernområde i 2014. Midlene skal brukes til oppussing og noe ombygging av kontorlokalene. Arkitekt Aursand og Spangen AS har tegnet forslag på løsning på formidlingsrom/møterom/kontorer. Prosjektet gjennomføres i 2015.

Forvaltningsknutepunktet omfatter kontor for både verneområdeforvalter og lokalt SNO, samt møterom/formidlingsrom.

Andre møter

Verneområdeforvalter har deltatt på vernefagsamling i regi av Miljødirektoratet, avdelingsmøter og samlinger hos Fylkesmannen i Hedmark og regionale samlinger for forvalterne i Hedmark, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal.

Videre arbeid

Forvaltningsplanen blir sendt til Miljødirektoratet for godkjenning i 2015. Ellers vil det bli satt fokus på arbeidet med besøksstrategi, besøksforvaltning og merkevarestrategi framover. Det vil være viktig å få kartlagt mer om bruken/brukerne av området. Hjemmeside for Sølen verneområdestyre er også under utarbeidelse.

Bilde 10: Guidet tur med tema landskap, geologi og kulturminner innenfor Sølen landskapsvernområde

